

O‘ZBEKISTONDA BOZOR INFRATUZILMASINI YAXSHILASH VA INVESTITSİYALARNI JALB QILISH

Rashidov Bahodir

Millat Umidi universiteti Xalqaro biznes fakulteti

Biznes boshqaruv yo`nalishi 3-kurs talabasi

Email: rashidovbahodir53@gmail.com

Tel: +99891 538 37 19

Annotatsiya: *Markaziy Osiyoning asosiy o‘yinchisi bo‘lgan O‘zbekiston o‘z iqtisodiyotini modernizatsiya qilish va jahon miqyosidagi nufuzini oshirishga intilib, jadal o‘zgarishlarni boshidan kechirmoqda. Strategik jihatdan Yevropa, Osiyo va Yaqin Sharq chorrahasida joylashgan O‘zbekiston mintaqaviy savdo va logistika markazi sifatida ulkan salohiyatga ega. Boy tabiiy resurslar, yosh ishchi kuchi va rivojlanayotgan mintaqaviy hamkorlik bilan mamlakat o‘zini ham ichki, ham xorijiy investitsiyalar uchun jozibador manzil sifatida ko‘rsatmoqda*

Kalit so‘zlar: *bozor infratuzilmasi, O‘zbekiston iqtisodiyoti, investitsiyalarni jalb qilish, Infratuzilmani rivojlantirish, Raqamli infratuzilma.*

O‘zbekistonning iqtisodiy maqsadlari zahirida bozor infratuzilmasini rivojlantirish yotadi. Mustahkam infratuzilma, jumladan, transport tarmoqlari, logistika, raqamli platformalar va energiya tizimlari mamlakatning to‘liq salohiyatini ochish uchun muhim ahamiyatga ega. Bu korxonalarga bozorlarga samarali kirish imkonini beradi, tovar va xizmatlar oqimini yaxshilaydi, shahar va qishloq o‘rtasidagi aloqani kuchaytiradi. Tegishli infratuzilma bo‘lmasa, o‘sish sekinlashadi va potentsial investorlar boshqa joyga qarashlari mumkin.

Bozor infratuzilmasini takomillashtirish va investitsiyalarni jalb qilish bir-biri bilan chambarchas bog‘liq. Yaxshi rivojlangan infratuzilma nafaqat savdoni osonlashtiradi, balki xarajatlarni kamaytirish, samaradorlikni oshirish va qulay biznes muhitini yaratish orqali investitsiyalarni jalb qiladi. O‘z navbatida, ko‘paygan investitsiyalar infratuzilmani yaxshilashga yordam beradi va rivojlanishning yaxshi tsiklini yaratadi. O‘zbekiston uchun bu bog‘liqlik uzoq muddatli iqtisodiy o‘sishni ta‘minlash va jahon bozorida raqobatbardoshligini ta‘minlashda muhim ahamiyatga ega.

O‘zbekiston uchun iqtisodiy maqsadlarga erishish va sarmoya jalb etishda bozor infratuzilmasini rivojlantirishga kompleks yondashish muhim ahamiyatga ega. Quydagi asosiy yo‘nalishlar mamlakat bozor infratuzilmasini qurish uchun asos bo‘lib xizmat qiladi:

1. Transport: Hududlar bo'ylab ulanishni kuchaytirish

Samarali transport infratuzilmasi iqtisodiy zonalarini birlashtirish, savdoni qo'llab-quvvatlash, tovarlar va xizmatlar harakatini osonlashtirish uchun zarur. O'zbekistonning Markaziy Osiyodagi keng quruqlik va strategik mavqei mintaqaviy va xalqaro savdoni rivojlantirish uchun yaxshi rivojlangan avtomobil yo'llari, temir yo'llar va aeroportlar tarmog'ini talab qiladi.

Avtomobil yo'llari va avtomobil yo'llari : O'zbekiston avtomobil yo'llari tarmog'ini modernizatsiya qilish ichki aloqani yaxshilash va bozorlarga, xususan, qishloq joylariga kirish imkonini yaratish uchun juda muhimdir. Toshkent, Samarqand va Buxoro kabi yirik shaharlarni bog'lovchi avtomobil yo'llarining yangilanishi savdo oqimini tartibga soladi.

Temir yo'llar : O'zbekistonning markaziy joylashuvi uning temir yo'l tizimini transchegaraviy savdoni osonlashtirish uchun muhim qiladi. Xitoy-O'zbekiston transport aloqasi kabi strategik temir yo'l koridorlari Markaziy Osiyo va jahon iqtisodiyoti o'rtasidagi muhim aloqani ta'minlaydi. Temir yo'l infratuzilmasiga investitsiyalar mamlakatning Xitoyning "Bir kamar va yo'l" tashabbusidagi rolini oshiradi va mintaqaviy savdoni oshiradi.

Aeroportlar : Yo'lovchi va yuk tashishni qo'llab-quvvatlash maqsadida aeroportlarning yangilanishi O'zbekistonning xalqaro bozorlarga yanada samarali ulanishiga yordam beradi. Aeroport infratuzilmasiga, masalan, Toshkent xalqaro aeroportiga sarmoya kiritish mamlakatni mintaqadagi asosiy logistika va tranzit xabga aylantiradi.

2. Raqamli infratuzilma: Savdo kelajagi

Global miqyosda elektron tijorat va onlayn biznes platformalarining jadal rivojlanishi O'zbekistonda mustahkam raqamli infratuzilmaga ehtiyoj borligini ta'kidlamogda. Kuchli raqamli iqtisodiyot, ayniqsa, chekka hududlardagi korxonalar uchun yangi bozor imkoniyatlarini yaratadi va umumiy iqtisodiy raqobatbardoshlikni oshiradi.

- Internetga ulanish : butun mamlakat bo'ylab Internetga kirishni kengaytirish va mustahkamlash raqamli biznesni rivojlantirishni qo'llab-quvvatlash uchun muhim ahamiyatga ega. Yaxshilangan mobil va keng polosali internet xizmatlari kichik biznes va tadbirkorlarga raqamli bozorda ishtirok etish imkoniyatini beradi.

Elektron tijorat platformalari : Mahalliy elektron tijorat platformalarini ishlab chiqish va raqamli savodxonlikni oshirish qishloq va shahar bozorlari o'rtasidagi tafovutni bartaraf etishga yordam beradi. Ushbu siljish kichik biznesga kengroq auditoriyani qamrab olish va o'z faoliyatini an'anaviy bozorlardan tashqari kengaytirish imkonini beradi.

Mobil texnologiyalar : Mobil texnologiyalar infratuzilmasiga investitsiyalar moliyaviy xizmatlar, elektron to'lovlar va raqamli marketingdan foydalanish imkoniyatini oshiradi. O'zbekistonning o'sib borayotgan yoshlari va texnologiyani yaxshi biladigan tadbirkorlar raqamli biznes ekotizimini qo'llab-quvvatlab, mobil innovatsiyalardan bahramand bo'lishadi.

O‘zbekistonning infratuzilmani rivojlantirish bo‘yicha istiqboldagi maqsadlari uning mintaqaviy va jahon bozorlarida asosiy o‘yinchi bo‘lishga intilishlari bilan chambarchas bog‘liq. Tez rivojlanayotgan iqtisodiyoti va strategik joylashuvi tufayli mamlakat bozor infratuzilmasini yaxshilash va keng ko‘lamli sarmoyalarni jalb qilish bo‘yicha muhim qadamlar qo‘yishga tayyor. Bu sa‘y-harakatlar O‘zbekistonni Markaziy Osiyodagi logistika markazi sifatida joylashtirish, uning global ta‘minot zanjirlariga integratsiyalashuvini ta‘minlash va rivojlanayotgan tarmoqlarda o‘shish imkoniyatlarini yaratishda muhim ahamiyatga ega bo‘ladi.

Infratuzilmani rivojlantirish va investitsiyalarni jalb qilish maqsadlari

O‘zbekistonning kelajakdagi bozor infratuzilmasi bo‘yicha qarashlari modernizatsiya va barqarorlik atrofida. Asosiy maqsadlarga quyidagilar kiradi:

- Ulanishni kengaytirish : O‘zbekiston transport va savdo yo‘llarini, xususan, strategik infratuzilma loyihalari orqali mustahkamlashni maqsad qilgan. Bu yuk va yo‘lovchi tashish hajmini oshirish uchun yo‘l tarmoqlarini kengaytirish va takomillashtirish, temir yo‘l tizimlarini yangilash va aeroportlarni kengaytirishni o‘z ichiga oladi.
- Bozorlarni modernizatsiya qilish : An'anaviy bozorlar va savdo markazlari zamonaviy standartlarga javob beradigan, texnologiyalarni integratsiyalashgan holda jonlantiriladi va tadbirkorlar va kichik biznes uchun qulayliklar yaratiladi.
- Raqamli infratuzilmani kuchaytirish : Raqamlashtirish iqtisodiy o‘shishning markaziy o‘rni bo‘lgani sababli, O‘zbekiston internetga ulanish, mobil texnologiyalar va raqamli platformalarni yaxshilashga e‘tibor qaratmoqda. Bu nafaqat biznes samaradorligini oshiradi, balki sarmoya uchun, ayniqsa, elektron tijorat va onlayn xizmatlar uchun yangi yo‘llarni ochadi.
- Xorijiy investitsiyalarni jalb qilish : Davom etilayotgan iqtisodiy islohotlar to‘g‘ridan-to‘g‘ri xorijiy investitsiyalarni (TDI) jalb etishga qaratilgan bo‘lib, asosiy e‘tibor asosiy infratuzilma loyihalarida me‘yoriy-huquqiy hujjatlarni takomillashtirish, soliq imtiyozlari va davlat-xususiy sheriklik (DXH) orqali qulay investitsiya muhitini yaratishga qaratilgan.

Xulosa qilib aytadigan bo‘lsak, kuchli bozor infratuzilmasini rivojlantirish O‘zbekistonning uzoq muddatli iqtisodiy o‘shishi va global raqobatbardoshligi uchun hal qiluvchi ahamiyatga ega. Mamlakat transport, raqamli va logistika tizimlarini modernizatsiya qilar ekan, mahalliy va xorijiy sarmoyalarni jalb qiluvchi poydevor yaratmoqda. Yaxshi rivojlangan infratuzilma savdo-sotiqni osonlashtiradi, biznes samaradorligini oshiradi va sanoatning rivojlanishi uchun zarur shart-sharoitlarni ta‘minlaydi.

Infratuzilma korxonalarga qishloqlarni shahar bozorlari bilan kengaytirish va ulash imkonini berish orqali uzoq muddatli iqtisodiy barqarorlikni ta‘minlashda hal qiluvchi rol o‘ynaydi. Shuningdek, u qurilishdan tortib logistika va texnologiyagacha bo‘lgan ko‘plab

sohalarda ish o‘rinlarini yaratishga yordam beradi va shu orqali aholining turmush darajasini yaxshilaydi va mintaqaviy tafovutlarni kamaytiradi. Rivojlangan bozor infratuzilmasi o‘zbek tadbirkorlariga xalqaro bozorlarga kengroq chiqish imkonini berib, ularga jahon miqyosida raqobatlashish va eksport hajmini oshirish imkonini beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOT:

1. BOZOR INFRA TUZILMASI O‘QUV-USLUBIY MAJMUA Namangan-2023
2. Devid G. Karmayklning "Infratuzilma sarmoyasi: muhandislik istiqboli
3. Martin Kristoferning "Logistika va ta'minot zanjiri boshqaruvi
4. Brayan Xeysning "Infratuzilma: sanoat landshaftiga qo'llanma
5. op 10 literature used for the article on market infrastructure development and investment attraction in Uzbekistan
6. Norman Andersonning "Global infratuzilma: iqtisodiy o'sish asoslarini qanday tuzatish kerak